

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

شماره ۳۱۹۴ ۱ شنبه ۱ بهمن ماه ۱۳۳۴ سال یازدهم

شماره مسلسل ۱۹۶

دوره هجدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۹۶
صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه
۲۶ دی ماه ۱۳۳۴

فهرست مطالب:

- ۱) تصویب صورت مجلس
 - ۲) تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای قنات آبادی
 - ۳) طرح ماده واحده اجازه اجرای گزارش کمیسیون برنامه راجع به برنامه هفت ساله
 - ۴) تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه
- مجلس یکساعت و ۴ دقیقه پیش از ظهر بریاست آقای نورالدین امامی (نایب رئیس) تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

نایب رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)
غائبین با اجازه آقایان: خزیمه علم مسعودی - گیو - نقه الاسلامی - دکتر آهی صفاری - قراگزلو - پیراسته - اخوان پورسرتیب - سلطان مراد بختیار - تجدد سرمد - صارمی - پناهی - خلمتبری صرافزاده - حمیدیه - یارافشار - اورنگ برومند - شبیبانی - محمود افشار
غائبین بی اجازه - آقایان: نراقی مهندس شاهرخشاهی - اریه - شفیمی قوامی - امیر تیمور کلالی - مرتضی حکمت تربتی - نقابت - دکتر حمزوی - سنندجی زودرفته با اجازه: آقای تقضلی يك ساعت.

غائبین در رأی آقایان: عرب شبیبانی - عاملی - خاکباز - فریداراکی (يك رأی)
نایب رئیس - نسبت به صورت جلسه قبل اعتراضی نیست؟ آقای بوربور فرمائید
بوربور - آقای صارمی کسالت داشته اند خواستم عرض کنم که با اجازه محسوب فرمائید.
صافزاده - دیروز هم بنده در این باب شرحی بمقام ریاست عرض کردم
نایب رئیس - اصلاح میشود صورت مجلس جلسه قبل تصویب شد سه نفر از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند (بعضی از نمایندگان - دستور) اینکار برخلاف عقیده بنده است البته باید نطق قبل از دستور بشود ولی اگر

آقایان اجازه فرمایند استثنائاً نوبت نطق قبل از دستور آقایانی که اسم نویسی کرده اند محفوظ بماند برای جلسه بعد (عبدالرحمن فرامرزی - نمیشود) (شوشتری) بنده معترضم بنده در آن جلسه درخواست کردم که نوبت ما محفوظ بماند و اجازه ندادید (آقای عبدالرحمن فرامرزی اگر نظری دارید فرمائید

عبدالرحمن فرامرزی - عرض کنم که البته من مخالفم که حق يك وکیل غصب بشود و اجازه نطق قبل از دستور باو ندهید ولی مطابق آئین نامه اجازه نطق قبل از دستور این جلسه برای جلسه دیگر نمیشود بماند

نایب رئیس - پس رأی میگیریم آقایانی که موافقت دارند دستور بشویم قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد (عبدالرحمن فرامرزی - این صحیح است)

۳- تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای قنات آبادی
نایب رئیس - آقای قنات آبادی قنات آبادی - سؤالی است از وزارت کشور تقدیم میکنم

۳ - طرح ماده واحده اجازه اجرای گزارش کمیسیون برنامه راجع به برنامه هفت ساله
نایب رئیس - ماده واحده اجرای گزارش برنامه مطرح است ماده واحده قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)

ماده واحده - دولت مکلف است گزارش شماره يك مورخ ۲۱ دیماه ۱۳۳۴ کمیسیون مخصوص تهیه و تدوین برنامه هفت ساله دوم عمرانی مشتمل بر چهار فصل و ۲۱ ماده را بموقع اجراء گذارده و برنامه های تفصیلی هفت ساله را طبق مندرجات گزارش نامبرده بتصویب کمیسیون برنامه برساند
نایب رئیس - آقای حائری زاده

فرمائید.
حائری زاده - دیشب ما در مجلس بودیم برای اسم نویسی ، چون جلسه پیش هم اینجا بودیم با آقای صافزاده و تابلورا نگذاشته بودند مجبور شدیم دیشب بمائیم من بودم جناب آقای رضا افشار و جناب آقای بهبانی دیدم آقایان با مضامین عمیق یادداشت هایی تهیه کرده اند ولی من یادداشتی ندارم جز اینکه يك کلیاتی را بطور مختصر صحبت میکنم بنابر این مطالعات کلی و اساسی را با آقایانیکه یاد داشت و مطالعه کرده اند واگذار میکنم تا در این موضوع بحث کنند در کابینه مرحوم قوام السلطنه این فکر پیش آمد که وضعی را که دولت دارد که هر چند در بزرگ دقعه همیشه دولت تغییر میکند وزیر بعد سلیقه ای دارد غیر از سلیقه وزیر قبل و کار های تولیدی و عمرانی باید يك دوام و بقائی داشته باشد تا بتوان آن نقشه را بموقع اجرا گذاشت ، روی این موضوع مشغول مطالعه شدند ، کمیسیونهایی برای این کار تشکیل دادند خوشبختانه عاملین و اشخاص مؤثر آن روزها امروز هم عامل مؤثر هستند آدمهایش عوض نشدند از نظر کلی مملکتی هم تغییرات خیلی زیاد شده مثلاً بودجه سال ۱۳۲۰ از بیست و یک میلیارد و چهارصد و شانزده میلیون بوده بودجه خرج ما ۶ میلیارد و کسری که ۶۷ میلیون تومان کسر بودجه آن روز هم داشتیم و حالا بودجه امروز راست است دروغ است من نمیدانم و نمیخواهم این را بگویم حالاهم همان است منتهی خرج هی رفته است بالا و عایدات ماجیزی زیاد نشده ارقام دروغی است که توی این بودجه گذاشته اند واضعانه کرده اند در آن موقع جناب آقای علاء نخست وزیر فعلی درواشنگتن

تشریف داشتند خیال میکنم در ۹۲۰ - ۲۵ بوده است که آنجا برای کتبات آن مهندسین موارء بجا با آن کمیانی مهندسین مورسین نودسن صحبت کردند و یک عده ای را استخدام کردند و برای اینکه فرستادند بایران اینها که آمدند سرپرستی این کار با آقای ابتهاج که رئیس بانک ملی بودند واگذار شد جناب دکتر امینی هم که حال تشریف بردند بجای سابق آقای عماد رئیس کمیسیون برنامه شدند و یک کمیسیونهای فرعی هم برای این کار درست شده بود برای مطالعه در قسمت های مختلف من فقط قسمتی را علاقه داشتم که قسمت تشکیلات کشوری بود که یک کمیسیونی تحت ریاست آقای فهیم الملک مرحوم بود و خیال میکنم دکتر عبده و چند نفر دیگر هم آنجا بودند و گاهی هم من میرفتم آنجا نظریه ای که داشتم با اطلاع آقایان میرساندم که یک برنامه صحیح و خوبی تهیه بشود، برای تشکیل انجمنهای ایالتی و ولایتی بله، تشکیلات وزارت کشور روی این قسمت مطالعه شد و با مطالعه های مفصلی هم هست که تصور میکنم در وزارت کشور موجود باشد که خود من در آن قسمت میرفتم اظهار نظر میکردم البته در سایر ادارات هم همین شکل بود این گزارشها تقریباً جلد است مدون است یک چنین کتابی است که مجتوی گزارش است که آنها داده اند و چند جلد کتاب هم انگلیسی است و جلد اولش را پیدا نکردم از کتابخانه مجلس هم خواستم چند جلد بوده است و فقط دو جلد آن را پیدا کردم، در مقدمه این گزارش یک نظریات خیلی مفصلی است که روشن میشود بجه اساس مطالعه میشده است و چه وضعیتی داشتند که من یاد داشت کردم و بهر ضمتان میرسانم ۵۰ درهنگام ورود مهندس شرکت بایران جناب اشرف آقای نخست وزیر آقای ابوالحسن ابتهاج رئیس کل بانک ملی ایران را بعنوان نماینده رسمی دولت ایران در کارهای مربوط بقرارداد مهندسین فوق معین نمودند و در تحت دستور ایشان و مساعدت چندین نفر از مأمورین دولت و صاحب منصبانی که آقای ابتهاج معین نموده بود انجام یافت، این یک جمله جمله دیگر این است که در دولت ایران هیأتی بنام هیأت عالی برنامه تحت ریاست آقای دکتر امینی تشکیل داده است این هیأت در بسیاری اره مان مسائلی که دست مهندس شرکت مورسین در آنها بررسی میکردند کار کرده است این مهندسین بایه عملشان را روی توصیه ای که کرده اند گذاشته اند و آن این است « ما توصیه میکنیم که چون ملت ایران فعلاً مدت زراعت پیشه ای است باید افلا در آینده نزدیک مسامی عمده خود را از زیاده و حسن اداره محصولات زراعتی مصروف سازد و به منظور باید برای ازدیاد محصولات صنعتی تشویقهای صحیح

بعمل آید ولی بطور کلی این ازدیاد باید بطور طبیعی پیش آید بدین معنی که رفاه اقتصادی افراد ملت باید محرک این توسعه و ازدیاد باشد آنکه بزور و بطور غیر طبیعی سعی شود که زراعت و کشاورزی صنعت تبدیل یابد و همینطور باید از صنایعی که اشخاص بطور خصوصی و با پول خود راه میاندازند تشویق بشود این بایه توصیه آنها است یک توصیه دیگر هم میکنند « قویاً توصیه شده است که فوراً ترتیبات لازم برای شروع بکار داده بشود، بهترین پیشرفت در انجام برنامه ساختمانی در صورتی بدست خواهد آمد که قرارداد های برآمده مخارج با ضافه دستمزدهای معنی نسبت بقیمت های مقدماتی برنامه بسته شود باید قرارداد های برای عملیات مهندسین و ساختمان توأمأ بسته شود تا بررسی های مفصل و طرحهای مشروح و تهیه آلات و اسباب کار و مواد ساختمانی فوراً آغاز گردد. این البته عملی نخواهد بود که قرارداد هایی بر اساس قیمت عوامل کار برای قسمت های مقدماتی برنامه بسته شود زیرا نقشه های مشروح و خصوصیات نقشه حاضر نیست و اگر بستن قرارداد ها موکول بزمانی شود که عملیات مهندسی تمام شود، یکسال وقت تلف خواهد شد. بسیار ضروری و حیاتی است که برنامه فوراً وبدون اینکه یکسال برای تهیه جزئیات نقشه حاضر شود بمرحله اجرا در آید و توصیه فوق تنها طریق احتراز از این تأخیر است، میگویند اگر اینطور عمل نشود وقت را تلف میکند یک پولی میدهد و نتیجه نمیرسد و یک هیأتی می آید و مطالعه میکنند هفتاد و چند میلیون تومان در این کتاب می بینم برای مطالعه است، همان مطالعه ای که شده است، جز بجزء شده است میگویند در ضمن این مطالعه باید کتبات هاراهم به بندند منتهی بنیای نزع را روز بروز باید معلوم کرد امروز گرایه ارزان میشود، جنس ارزان میشود محصول زیاد تر است روی مناقصه و مزایده تقریباً معامله انجام میشود ولی امور کلی را باید روی مطالعه دستور کلی تهیه بکنند که وقت تلف نشود اینها تقریباً سه جور نقشه تهیه کردند، یک نقشه ۲۵۰ میلیون دلاری است که در ظرف ۷ سال خرج بشود یک نقشه هم هست که ۵۰۰ میلیون دلار است یک نقشه دیگر هم تهیه شده است یک میلیارد ۲۵۰ میلیون دلار که اگر از نظر بودجه دواتی و سایر رابتهای بیک میلیارد و ۲۵۰ میلیون دلار تهیه کنید آن نقشه بزرگ را اجرا کنید اگر نمیتوانید باید با ۲۵۰ میلیون دلار رویش عمل کنید تقریباً اینها مطالعاتشان در این قسمت بقدری دقیق هست که معلوم میکنند که قیمت دلار و ریال در این سالها چقدر است و سال بسال تمام جزئیات آن پیش بینی شده است حتی تقویم و تاخر کارها پیش بینی

شده است من یک موضوع را اینجا برای مسطوره بعضی آقایان میرسانم نمیدانم چند میلیون دلار برای این کتابها خرج شده است دولت ایران پول داده است تا این کتابها تهیه شده است ۵ میلیون ۱ میلیون کمتر، بیشتر داده شده است تشکیلاتی داده مطالعه کرده اند و نتیجه این کتابها است که بدست ما داده اند، در این کتاب یک قسمت موضوع اصفهان و زیانده رود بود یک قسمت سد جاجرو بود که من دیدم اصلاحات این دو قسمت را در توی شکم این ماده واحد گذاشته اند و مطالعات راجع باین قسمت ها است در صورتی که من دیدم مطالعات راجع باین قسمت ها قبلاً شده است و حتی تقدم و تاخر عمل را هم در این قسمت پیش بینی کرده است و این هفت سال راهم بدستور آنها عمل نکردند یک عملی که باید آخر باشد اول قراردادند و یک عملی که باید اول باشد هنوز شروع نکردند تقریباً هفتاد و پنج میلیون و ششصد هزار تومان خرج این مطالعات است که چند فقره مطالعه کرده اند یکیش راجع بزاینده رود است در قسمت ۱۳ تکمیل مطالعات استفاده از آب زاینده رود این یکی از چیزهایی است که ۷ میلیون تومان برای اینکار خرج مطالعه باید بکنند این هیأت ماوراء بجا در این موضوع مطالعه اش را کرده است تضایحی هم که کرده رویش عمل نکرده اند و حالا تو به میدم آقایان را بصعفه که در این موضوع جزئیات را تذکر داده است و زاینده رود از کوههای مرتفعی در مغرب اصفهان سرچشمه گرفته و مسافت ۱۵۰ میل را در جهت شرقی طی نموده تا باصفهان میرسد و از این شهر هم در سمت مشرق ۸۰ میل مسافت دیگر را طی مینماید تا بیاتلاق گاو خونی فرور میرود در حدود دوسوم ناحیه اطراف اصفهان برای منبع آب مشروب و برای آبیاری خود متکی بر رودخانه زاینده رود میباشد و یک ثلث دیگر این ناحیه بوسیله قنوات مشروب میشود بطوریکه تخمین کرده اند در حدود بیست هزار هکتار زمین مرغوب در نتیجه عملی شدن این پروژه آبیاری خواهد شد و علاوه شهر اصفهان نیز مشروب خواهد گردید شهر اصفهان که زمانی پایتخت ایران بوده مسافت ۲۷۵ میل در جنوب تهران واقع گردیده است جمعیت این شهر در حدود ۲۰۰۰۰ نفر میباشد و صنایع عمده این شهر عبارت از پارچه بافی و بقره سازی است مردمان این شهر از حیث استعداد صنعتی و هنرمندی شهرت بسزائی دارند این ناحیه بطور متوسط ۳۰ فوت (۹۶۰ متر) از سطح دریا ارتفاع دارد، بدینگونه آب و هوای آن چنین است تمام جزئیات را منویسدم میزان برف و باران آن چقدر است کجایش با قنات مشروب میشود کجایش بامادی است تمام اینها را منویسدم توجه بفرمائید باین قسمت توصیه میکنم که نقشه زیر برای منکر این کار نیست ولی توصیه ای که این

مهندسین کرده اند و این نقشه را داده اند حتی ترتیب آب کوهرنگ را معین کرده اند و میگویند پس از اینکه این کارهای مقدماتی را کردید وقت آب کوهرنگ را سرازیر کنید پنج هزار هکتار زمین که امروز در اثر زیاد آب از استفاده زراعت افتاده و اگر جلوگیری نشود و زهکشی نشود پنج هزار هکتار تادهزار هکتار دیگر زمین فاسد میشود نشده آنها گفته اند این قسمت را مقدم بدارید، این زمین را قابل زراعت و مهیا کنید بعد آب سرازیرد نوش و زراعت بکنید (برومند سالان دارند اینکار را میکنند) زمینیه که باید امروز از حالت رکود و عاطل و باطلی که بوده نجات دهند این اقدام را نکرده و آب را سرازیر کردند راست است یک عده ای از این کار منتفع میشوند ولی حداکثر استفاده را باید ملت و مملکت از پولی که خرج می کنند داشته باشد، اینکه ما چندان میلیون می رویم و خرج میکنیم و مهندسین از خارج می آوریم برای اینست که تمام اطراف قضیه را مطالعه کنند آن قسمت هایی که دستور عملی در آن هست باید آن عملی شود ما چند میلیون خرج کردیم برای تهیه این نقشه ها ولی هیچکدام را عمل نکردند این برای مسطوره بود خواندم برای آقایان، چند میلیون پول خرج کردیم هیچ مطالعات آنها را بهمه اجرا نگذاشته ایم دومرتبه آمده ایم یک مطالعه جدید میخواهیم بکنیم یک پولهای جدیدی میدیم این هیئت مدیره همان آقایان سابق هستند این آقای اشاره) به آقای نخست وزیر) در امر یکابوده حالا اینجاست دکتر امینی اینجا بوده حالا آمریکافه، ابتهاج رئیس بانک بوده حالا مدیر عامل برنامه است عوامل همانها هستند مطالعاتی که مهندسین ماوراء بجا کرده اند چند مقابل این است یک جلد مسطوره ای است که من در روز در کتابخانه مجلس پیدا کردم و آورده ام اینجا که اگر آقایان حاجت دارند مطالعه کنند خواهند دید تضایحی که آنها کرده اند هیچکدام از این تضایح عمل نشده، ما رفته ایم پیش دکتر - دکتر نسخه داده صحیح است، حالا نسخه را بگذاریم گوشه طاقچه و آتش جو و خرید درست کنیم بخوریم این طرز کار درست نیست اگر ما رجوع به دکتر میکنیم باید نسخه دکتر را عمل کنیم مامثل اینکه برای اغفال خودمان و برای اغفال دنیا میلیونها پول خرج میکنیم و مهندسین را میآوریم اینجا و نسخه عمل بنام میدهند این نسخه خاک میخورد میماند کنار، یک نسخه از این کتاب را یکی از دوستان من داده بود من داشتم دنبالش میکنم دستم دوتا انگلیسی و دو تا هم فارسی پیدا کردم در صورتی که هشت جلد کتاب مفصل است از مطالعاتی که آنها در هر قسمت کرده اند که با ریال و دلار سال بسال که هر سال چه مبلغ باشد

ترتیب اثری بآن مطالعات داده نشده و این آقایان آمده اند دومرتبه یک برنامه ۷ ساله جدید میخواهند درست کنند. در هر تجارتخانه ای این رویه باید رعایت شود که شما یک مابشری میآورید که بروند بندر عباس فلان معامله را انجام بدهد وقتی آمد باید بیلان کارش را بدهد که این آدم چقدر مخارجش کرده چقدر خریده کرده چه فروش کرده حاصل عایداتش چقدر است و رشکست شده یا اضافه عایدات دارد باید بیلان بدهد که چه کار کرده اگر عملش خوب و پسندیده است دومرتبه آقا را مباشر میکنند که برود برای بهره برداری مثلا کارخانه قند آبکوه، ولی اگر هفت سال این آفاقاری انجام نداده و یکشاهی بسا نمیرسد که دومرتبه نباید کار با رجوع کنیم ولی حالا دومرتبه بایک قیام و قعود و یک ورقه سیاه و سفید بنیاید مساوی مالیات هفت هشت و ده ساله ایران بمن اختیار بدهد که هر کار میخواهیم بکنیم این معقول نیست این قابل قبول نیست من میخواهم وارد موضوع سیاسی این مسئله بشوم ما بدبختانه ۱۵۰ سال است گرفتار یک سیاست شومی شده ایم که سیاست تخریبی است این سیاست تخریبی هر وقت پولی بدست بچه یقیم می بیند وسیله ای برای گرفتن آن فراهم میکند که این بچه یقیم گرسنه ماند، اگر ایرانی گرسنه نباشد و پول داشته باشد تحمل بعضی مظالم را نمیکند گرسنگی است که هر کارش بکنید صدایش در دنیا بدو هر چیز بگویند میگویند چشم و این مال گرسنگی است، اگر نان داشته باشد، تعادل بوجود داشته باشد زندگانی مرتب داشته باشد هر حرفی را قبول نمیکند این سابقه تاریخی دارد ایرانی در انقلابات بزرگ در تاریخ می بینیم ایستاده مقاومت کرده این ۱۵۰ ساله اخیر تاریخ ایرانی را قلم بکشید انقلاباتی که در دنیا شده، جنگهایی که در دنیا شده هر ملتی سهمی دارد، ولی ملت ایران بیش از ملتهای دیگر سهم دارد در حوادث بزرگ و خطراتی خیلی فشار دیده و خیلی هم مقاومت کرده افراد ایرانی را وقتی مقایسه میکنیم با افراد سایر ملل می بینیم خیلی جلو تر هستند یک دهاتی طالقانی را شما صدا کنید بایک دهاتی آلمانی و آمریکائی از حیث هوش و استعداد و قناعت و پشتکار و حوصله این بر او رجحان دارد و هیچ از او کم ندارد ملت ایران یک ملتی است زحمتکش، قانع، صبور، موقع شناس، مع التأسف ۱۵۰ سال است که یک بلای بیشرش آورده اند که نمیکند از زندگیش را بفهمد، قبیل از مشروطیت که سیاست دست شاه مملکت بود شما کتابهای نوشته شده را منجمله همین «کنج شایگان» را ورق بزنید می بینید

هر روز بنام امتیاز یک بلای بیشرش مملکت آورده اند بعد که مشروطیت پیش آمد کرد در تحت فشار اقتصادی هر روز ما را بیک طرفی کشاندند دو مرتبه جنگ بین المللی پیش آمد در هیچکدام یک ایرانی طرفدار جنگ نبود، همه طرفدار صلح بوده اند ولی جنگ و مضار جنگ را باین ملت تحمیل کردند زندگی این ملت را چاییدن و غارت کردند یک ملتی را بدبختش کردند. نفت را در ۱۹۰۱ یک شخصی بنام داری آمد اینجا بچه ترتیبی از ایران اجازه گرفته ۵۰۰۰۰ نایب رئیس - جناب آقای حاضر بزرگه وقت آقا تمام شد.

حائری زاده - این مهمتر از بودجه است اجازه بدهید مثل بودجه صحبت شود.

نایب رئیس - آخر باید آئین نامه را رعایت کرد، نیم ساعت وقت آقا پیام شده.

حائری زاده - شما بودجه هفت سال میکنند از آمده است توی کپسول یک ماده واحد گنجانده اند که ایران را بدبخت بکنند. نکنند این آتیه خطرناک است، مردم یک روز میفهمند این آتش انقلاب (زنک رئیس)

نایب رئیس - توجه بفرمائید آئین نامه قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۸۶ - بند ۳ - برای اظهارات مخالف و موافق نسبت بلاویح و طرحها و توجیه طرح قانونی یا توضیحات مخبری که از لایحه دفاع می نماید و همچنین در موقع تقاضای رأی اعتماد از طرف دولت نیم ساعت.

نایب رئیس - جناب آقای دکتر جزایری بفرمائید.

دکتر جزایری - شاید آقایان همکاران محترم تعجب بفرمایند که بنده بعنوان موافق در لایحه برنامه ۷ ساله دوم اسم نویسی کرده ام (تیمور تاش - تعجبی ندارد شما رئیس کمیسیون برنامه هستید موافقت کرده اید. همین انتظار را هم داشتیم) اجازه بفرمائید بعضی از دوستان هم همین تذکر را بمن دادند و علت آن را اینطور بیان کردند که چون رئیس کمیسیون برنامه از سال قبل بوده ای و در کمیسیون اخیر هم افتخار عضویت داشته ای و مطالبی را که باید تذکر بدی، در کمیسیون تذکر داده ای، شاید جای این را ندانند که بعنوان موافق در مجلس وقت بگیری وقت دیگران را گرفته باشی. بنده برای توضیح این امر ناچارم که بعضی همکاران محترم برسانم که علت استفاده از وقت برای مذاکره بعنوان موافق مشروط، بنده این دو کلمه را قید میکنم که هم موافقم و هم مشروط، خواستم هر ایضی بعضی همکاران محترم برسانم زیرا میبینم که در این اواخر بعلت تبلیغات شدید

که بر علیه سازمان برنامه، دستگاه برنامه، شاید با هدف معینی از طرف اشخاصی میشود متأسفانه می بینم که توجه و هلاک ایرانیان نسبت به اصول برنامه نسبت به یک امر اقتصادی بدون در نظر داشتن شخص و اشخاص و اجرا کنندگان، ایمان ایرانیان و هوامطنان عزیز من دارد سستی می شود و یک امر واجب و لازمی که دنیای امروز برای اصلاح اوضاع زندگی خود، اصلاح اوضاع اقتصادی و بالابردن سطح زندگی بآن متوسل می شود و تنها راه چاره جبران خرابی های اقتصادی، کشاورزی، صنعتی و تولیدی در مملکت است این ایمان در مردم دارد سست میشود در صورتیکه من شخصاً یکی از افرادی هستم که نسبت به برنامه و اجرای آن اگر چه در گذشته به عمل شده باشد، کاملاً ایمان دارم و از نظر عقیده اقتصادی ناچارم مطالبی را عرض کنم. از طرف دیگر شخصاً از بدو تشکیل هیئت عالی برنامه در تقریباً ۸ سال قبل در ماه های اول افتخار عضویت این برنامه را پیدا کردم، در تمام کمیسیون ها شرکت داشتم، دو سال شغل رسمی من عضویت، هیئت عالی برنامه بوده مسئولیت مستقیم تهیه برنامه های عمرانی، برنامه های فرهنگی باینده بود در تمام کمیسیون های که نسبت به برنامه های اقتصادی و مالی تصمیم گرفته میشد شرکت داشتم همین برنامه های که جناب آقای حاجزاده نام بردند یعنی مطالعاتی که از طرف مورسین نودسن در درجه اول و از مرحله اول و مطالعات اولی که از طرف آن هیأت حاکمه با عیار در درجه دوم تهیه شد شخصاً وارد بودم، بوضع آنها وارد هستم. احتیاجات مملکت را هم میدانم دو سال هم هست یعنی ۲۱ ماه است که افتخار عضویت کمیسیون برنامه را دارم تجربیاتی دارم از وضع خرابی دستگاه برنامه و از علت عدم موفقیتش اطلاع دارم بنابراین فکر کردم اگر این اطلاعات را بعرض مجلس شورای ملی و ملت ایران و شخص اول مملکت از پشت این تریبون نرسانم وجداناً وظیفه ملی خود را عمل نکرده ام خودم از نظر اجرای برنامه تذکراتی دارم که در آخر عرایض بعرض هیأت محترم دولت خواهد رسید و استدعا خواهم کرد که در پیشرفت برنامه و اجرای کامل آن عرایض این کمترین را هم در نظر بگیرند باینجهت بنده وقت همکاران عزیزم را گرفته ام والا شاید محقق نبود که بنده بیایم بعنوان موافق صحبت کنم برای اینکه من در جلسات کمیسیون عرایض خودم را عرض کرده ام بنده تصور میکنم که هیچ ایرانی هیچ فردی از افراد دنیا که به اوضاع اقتصادی و پیشرفت و جبران آن در کشورهای مترقی اطلاع دارد با اصل تهیه برنامه مخالف نیست، اگر نظری باشد و مخالفی باشد از دو نظر ممکن است باشد یا از نظر مجربانست یا از نظر مردم پیشرفت

دولتی که در ایران باشد حتماً بایستی نقشه و برنامه سیاسی خودشان، اقتصادی خودشان را تهیه بکنند و بتصویب مجلس برسانند که در مجلس هم بحث روی این امر بشود و اظهار نظر هائی بشود و این برنامه عمل باشد بنا بر این چطور میشود اساساً فکر کرد که یک آدم مطلقاً باین برنامه اقتصادی و برنامه عمرانی و تولیدی مخالف باشد (کریبی - بیشتر از مخالف صحبت نفرمائید) بنده قربان برای اولین مرتبه میخواهم در یک موضوع اقتصادی صحبت کنم. در موضوع مالی و بودجه که سال گذشته اجازه داده نشد حالا اگر اجازه بفرمائید اگر چیزی بمقل خودم برسد بعرض آقایان برسانم شاید بدون استفاده نباشد اما یک دلیل دیگری در کشور ما برای برنامه هست و آن صرف عوائد نفت است آقایان محترم تصدیق میفرمائید که در یک کشور از عوائدی که از مالیات های افراد بدست می آید بودجه عادی و عوائد عادی تهیه میشود نه از عوائد زیرزمینی را که ذخیره ای برای یک ملت بوده و اختصاص بیک نسل و دو نسل ندارد میشود صرف بودجه عادی کرد نفت ایران است و اگر ما از ذخیره مملکت بخوریم و این عوائد نفت را صرف مخرج عادی و جاری بودجه مملکتی بکنیم در حقیقت از سرمایه ملت ایران خدای نخواستہ سرت ک کرده ایم و باینه گان خودمان ضرر زده ایم بنابراین باید در کشور ما این عوائد صرف کار های عمرانی و تولیدی بشود که عوائد این نوع کارها جانشین عوائد نفت برای نسل های آینده بشود با این دودلیل بنده تصور میکنم که احتیاج و نیاز نیست همانظوری که جناب آقای کریبی فرمودند من زیادتر در اطراف لزوم برنامه صحبت کنم من یقین دارم که آقایان مخالفین هم با این دواصل شاید با بنده هم عقیده باشند بعضی ها میگویند با برنامه مخالفیم برای این که برنامه گذشته خوب اجرا نشده است اما آقایان مخالفین و معتقدین باین عقیده وضع برنامه گذشته و تشکیلش را و علت عدم موفقیتش را مطالعه فرموده اند ؟ راستی چرا برنامه فرموده اند بآرشیو سازمان برنامه که بپیندند چه این برنامه بوقوع و خوب بوقوع اجرا در نیامده بنده چون از افرادی هستم که از بدو تشکیل هیأت عالی برنامه و در تهیه برنامه ها خود شرکت داشته ام و افتخار عضویت شورای عالی برنامه را دارم در این مملکت پیدا کرده ام اطلاعاتی هم در این دو سال در کمیسیون برنامه پیدا کردم نظر خودم را نسبت بعدم موفقیت برنامه گذشته عرض میکنم نه برای اظهار تأسف بلکه برای یادآوری اشتباهات و مشکلات و برای اینکه در آینده این اشتباهات تکرار نشود بعقیده بنده با کمال حسرت بایستی

عرض کنم که یکی از علل عدم موفقیت سازمان برنامه در گذشته خود دولتها بوده اند یعنی دولتها در گذشته اقدامات ناروا کرده اند و اساس برنامه را متزلزل کرده اند اساسی را که برای موفقیت برنامه لازم بود که عرض خواهم کرد یا اصلاح اراقت نکرده اند و برنامه را ببله و برها کرده اند که هر کار زشت و غلطی خودش بخواند بکنند بکنند مثال میآورم در این قانون برنامه برای اینکه از گان اولیه برنامه که مدیر عامل و شورا عالی و هیأت نظارت است و هر سه مسئولیت دارند باز هم تکرار میکنم که مسئولیت دارند و نباید مسئولیت را بعهده همدیگر بیندازند برای اینکه اینها یک مقامهای ثابتی بشوند و اطمینان بوضع سیاسی و حقوق و آزادی خودشان داشته باشند هم مدتهای طولانی برای خدمت اینها معین شده است و هم حقوق نسبتاً کافی باینها می دهند برای اینکه اینها مصون از نفوذ سیاسی دولت ها باشند ولی متأسفانه ما در عمل دیدیم شورا عالی را بعد از چند ماه عوض کردند مدیر عامل را عوض کردند، هیأت نظارت را عوض کردند و اصلاً آنها را که آنجا بعنوان عضو هیأت نظارت نشسته، با بعنوان هیأت مدیره نشسته بامدیر عامل، این خودش هر روز متزلزل است که بکنم یا نکنم اگر دولت بگوید بکنم خوزستان هم کردم اما در قسمت های دیگر در حدود سیصد تا چهارصد میلیون خوب خرج شده است توجه بفرمائید بنده بهیچ وجه از همه اعمال گذشته نمیخواهم دفاع کنم اما باید انصاف داد نباید خدمتانی را که عده ای از کارمندان که از موفقیت سابق خودشان اطمینان نداشته اند و هر روز وضعشان متزلزل بوده است و با این وجود در مقابل تصویب نامه ها دستور هائی که برخلاف قانون بوده مقاومت کرده اند و کار صحیح کرده اند نادیده گرفت باید از اینها تشکر کرد منتهی آنطوریکه آقایان نظر داشتند اجرا نشده آقایان فکر میفرمائید با ۲۱۰۰ میلیون تومان بفرس اینکه این ۲۱۰۰ میلیون تومان خرج میشد فکر میفرمائید ایران بایستی گلستان میشد؟ خیر، چرا؟ برای اینکه مایه بینیم مالکی که ثروتشان از ما زیادتر است برنامه های ۵ ساله را شش دهمه و هفت دهمه تکرار کرده اند و باز خودشان اقرار میکنند که وضع صنایعمان هنوز بوضع خوب و مورد نیاز و احتیاج نرسیده، برنامه هایمان خوب اجرا نشده، بنابراین اگر در گذشته هم برنامه بعلی موفقیت پیدا نکرده مقداری تقصیر بخودشان بوده است، مقداری تقصیر دولتها بوده است و مقداری علت نرسیدن عوائد کاری انجام نشده و این نباید موجب شود که ما در مجلس و در بین مردم بالاخص تبلیغاتی بر علیه برنامه بکنیم، عرض کردم بنده برنامه را من حیث سازمان و قانون

اصلاً مراقبت در کار سازمان برنامه نمی شود گذشته از این در این مدت عوائدی که عملاً بکنند من متشکر از او هستم و او را خادم باین مملکت میدانم و هر کس هم که بدعمل بکند من خیلی متأسفم و اظهار تأسف هم میکنم بنابراین بنظر من در درجه اول مطالبی که بایستی در مجلس گفته شود مطالبی است که مؤید لزوم برنامه هفت ساله دوم و تصویب آن باشد منتهی تذکری هم از اشتباهات گذشته باید داده شود تا متصدیان بعد دچار این اشتباهات نشوند بعقیده من اگر برنامه بخواند موفق بشود سه عامل بایستی با همدیگر همکاری کنند تا برنامه جدید، خوب موفق بشود اول عامل مردم ملت ایران است، ملت ایران را بایستی درش تبلیغ کرد و با لاف از تبلیغات شوم جلوگیری کرد که تصور نکنند که برنامه مفید بهالش نیست، برنامه برای او تهیه نشده است برنامه برای بهبود وضع زندگی او نیست برنامه برای این است و آنست و دیگران است و با آنها ارتباط ندارد (میراشرفی - آقای دکتر جزایری برنامه را مجلس برای ملت ایران تنظیم میکنند بنامه برای ملت ایران است) بسیار متشکرم که حضرتعالی هم با بنده هم عقیده هستید من خیال میکنم که همه آقایان بامن هم عقیده باشند که برنامه برای ملت ایران و بفتح ملت ایران است در این مطب هیچکس تردیدی ندارد، بنابراین در درجه اول بایستی سعی کرد که توجه مردم را جلب کرد باین برنامه و عمل تبلیغات مخالفین را از بین برد (میراشرفی - یک عده ای میخواهند ستم باشی کنند) برای اینکه کار لازم است که سازمان برنامه زود بجنبه یک کارهای فوری که لازم است و برای مردم مؤثر است زود انجام بدهد (صحیح است) آقایان رفقا شاهدند که از سال قبل بنده در کمیسیون این مطلب را مکرر عرض کردم بعرض اعلیحضرت همایونی رسانیدم خدمت جناب آقای علام خودم مکرر عرض کردم و تمام آقایان وزراء که باطرز فکر ما آشنا هستند میدانند که ما گفتیم اگر نشده باشد تقصیر با دیگران است ما برای پیشرفت کار برنامه و اینکه مردم بایستی معتقد باین برنامه باشند و اینکه واقعاً یک کاری برای مملکت بشود این مطلب را تذکره کردیم که برنامه دو قسمت است یک برنامه اساسی است احتیاج بمطالعه دقیق از نظر فنی دارد که هیچ کس منکر نیست و باید مطالعه بشود اما یک کارهای فوری را میشود راه انداخت مثل کارهای اولیه کشور، مثل آب و برق و اسفالت و ماحواج اجتماعی شهرستانها را باید باینجا بکنیم (ارباب - جنوب اصل کار است) و همه اینها کارهای اولیه است در درجه اول باید در بندر عباس بشود بنابراین توجه بفرمائید که برنامه از نظر من بایندر درجه اول هر جا که خرابتر است باید از آنجا شروع بشود چون بندر عباس و بندر

برنامه را از حیث خود قانون بحث میکنم و باشخاص کاری ندارم هر کس برنامه را خوب عمل بکند من متشکر از او هستم و او را خادم باین مملکت میدانم و هر کس هم که بدعمل بکند من خیلی متأسفم و اظهار تأسف هم میکنم بنابراین بنظر من در درجه اول مطالبی که بایستی در مجلس گفته شود مطالبی است که مؤید لزوم برنامه هفت ساله دوم و تصویب آن باشد منتهی تذکری هم از اشتباهات گذشته باید داده شود تا متصدیان بعد دچار این اشتباهات نشوند بعقیده من اگر برنامه بخواند موفق بشود سه عامل بایستی با همدیگر همکاری کنند تا برنامه جدید، خوب موفق بشود اول عامل مردم ملت ایران است، ملت ایران را بایستی درش تبلیغ کرد و با لاف از تبلیغات شوم جلوگیری کرد که تصور نکنند که برنامه مفید بهالش نیست، برنامه برای او تهیه نشده است برنامه برای بهبود وضع زندگی او نیست برنامه برای این است و آنست و دیگران است و با آنها ارتباط ندارد (میراشرفی - آقای دکتر جزایری برنامه را مجلس برای ملت ایران تنظیم میکنند بنامه برای ملت ایران است) بسیار متشکرم که حضرتعالی هم با بنده هم عقیده هستید من خیال میکنم که همه آقایان بامن هم عقیده باشند که برنامه برای ملت ایران و بفتح ملت ایران است در این مطب هیچکس تردیدی ندارد، بنابراین در درجه اول بایستی سعی کرد که توجه مردم را جلب کرد باین برنامه و عمل تبلیغات مخالفین را از بین برد (میراشرفی - یک عده ای میخواهند ستم باشی کنند) برای اینکه کار لازم است که سازمان برنامه زود بجنبه یک کارهای فوری که لازم است و برای مردم مؤثر است زود انجام بدهد (صحیح است) آقایان رفقا شاهدند که از سال قبل بنده در کمیسیون این مطلب را مکرر عرض کردم بعرض اعلیحضرت همایونی رسانیدم خدمت جناب آقای علام خودم مکرر عرض کردم و تمام آقایان وزراء که باطرز فکر ما آشنا هستند میدانند که ما گفتیم اگر نشده باشد تقصیر با دیگران است ما برای پیشرفت کار برنامه و اینکه مردم بایستی معتقد باین برنامه باشند و اینکه واقعاً یک کاری برای مملکت بشود این مطلب را تذکره کردیم که برنامه دو قسمت است یک برنامه اساسی است احتیاج بمطالعه دقیق از نظر فنی دارد که هیچ کس منکر نیست و باید مطالعه بشود اما یک کارهای فوری را میشود راه انداخت مثل کارهای اولیه کشور، مثل آب و برق و اسفالت و ماحواج اجتماعی شهرستانها را باید باینجا بکنیم (ارباب - جنوب اصل کار است) و همه اینها کارهای اولیه است در درجه اول باید در بندر عباس بشود بنابراین توجه بفرمائید که برنامه از نظر من بایندر درجه اول هر جا که خرابتر است باید از آنجا شروع بشود چون بندر عباس و بندر

جنوب واقعاً عقب افتاده هستند ببن خود و خدا و حقاً باید از اینجا شروع بشود و در اینجا عملیاتی بشود خود آقا شاهد هستند این موضوعی است که ما همیشه در کمیسیون برنامه گفته ایم بنابراین بنظر من اگر بخوانیم جلب توجه مردم بشود تغییر عقیده ای در مردم نسبت باین برنامه و سازمان برنامه داده بشود باید مدیر عاملش کوشش بکند که هر چه زودتر همانطور که در کمیسیون برنامه تذکره داده شده است کار امور اجتماعی شهرستانها سازمان برنامه تمام کارهایش نباید بدست خودش انجام بشود نباید استقلال خودش را برنامه خودش عمل بکند بایستی مردم را هم امیدوار کرد و تشویق کرد و سعی کرد از برنامه خصوصی افراد استفاده بشود (صحیح است) دلیل واضح این است که در کمیسیون برنامه هم تذکر داده شد و با اطلاع آقای مدیر عامل هم رسید خودشان سرمایه خیلی کمتری کردند دولت با سرمایه خیلی زیادتری نصف نتیجه آنها را نگرفت در کمیسیون تذکر داده شد که شما بین دو کارخانه کارخانه شهری آقای کورس و کارخانه چیت سازی شهری مقایسه فرمائید یک کسی باسی میلیون تمام دستگاههای ریسندگی و بافندگی راه افتاده چنم سال است که بهره برداری کرده، یک کارخانه چیت سازی که سازمان برنامه بخودش اختصاص داده و هفتاد میلیون تومان خرج کرده هنوز پارچه بافیش راه نیفتاده (خرازی - ۷۸ میلیون تومان بود) بنده اینجا من باب کلیات عرض کردم غرضم روی شیفرمین نیست ممکن است در عرایض و ارقام بنده اشتباه بشود بنابراین باید سازمان برنامه و اولیاء محترم دولت توجه بفرمائید که هر چه زود تر کار را شروع کنند برای جلب توجه مردم و کارهایی را بدست خود مردم انجام بدهند جناب آقای نخست وزیر بنده مطلبی را تذکر میدهم که تا اکنون اطلاع نداشته ام دوسه سال قبل برای اینکه در شهر همان یک هتلی تأسیس بشود یک محلی و منزلی برای اشخاص خارجی و مسافرتی تهیه شود یک هتلی بخرج سازمان برنامه ساخته شده است و کارش هم راه افتاده این هتل هنوز در دست سازمان برنامه است یعنی سازمان برنامه با این همه مطالعه هتلی هم شده است و بس از اینکه در کمیسیون تذکره کردیم میگویند هیچ دستگاه دولتی نیست که این هتل را بدهند بشهررداری (یکی از نمایندگان - تذکر نه من باب انتقاد است بلکه من باب تذکر است که اگر انشاءالله برنامه های آینده شروع شود هر چه سازمان برنامه ساخت بخواند خودش نگاهدارد ممکن

مطلب را که، میگویند وقتی معاواید نفت داریم چرا مالیات بگیریم؟ بعضی ها بعنوان برنامه اقتصادی خودشان این تورا اظهار میکنند که این عواید را بگذاریم بخوریم بخوریم بخوریم تا تمام بشود و کسی هم مالیات نپردازد (حمید بختیار - همچوقت هم سیر نمیشوم) بنا بر این بزرگترین کسکی که دستگاه دولت و مخصوصاً وزارت دارائی از نظر همکاری میتواند با سازمان برنامه بکند اینست که بودجه متعادل بشود و وضع اقتصادی درست بشود چون وضع اقتصادی درست شد قیمت ها در ملک باین میاید و اگر چنانچه وضع بودجه ما درست و متعادل نشود حتماً زندگی روز بروز گران میشود و این مقدار اعتباری که در این قانون پیش بینی شده است نصف آن کاری را که بایستی با آن انجام بدهد نخواهد توانست انجام بدهد یکی از همکاریهای صحیح دولت با سازمان برنامه اینست که وضع اقتصادی ملک را تنظیم بکند بودجه متعادل بشود جلوی بالارفتن قیمت ها را بگیرد و باین ۷۰۰ میلیون چیزهایی را که اینجایش بینی شده بشود این کارها را کرد بشود خرج کرد و عملی کرد والا قیمت ها بالا میرود و بعداً هم نمیشود کارهای تولیدی برای مملکت کرد (داراب - که خلاص صبح است) اما مطلب سوم آن همکاری واقعی و انجام عمل خود سازمان برنامه است آقایان محترم تصدیق میفرمایند که با پیدا شدن عواید نفت در کشور ما عده ای از فروشندگان در کشورهای مختلف دهان را باز کردند برای اینکه لقمه چربی از این مبلغ مختصر برنامه عمرانی ما ببقی یا ناقص بآنها داده شود البته در این برنامه خرید کارخانجات خرید لوازم و امثال آنها پیش بینی شده و حتماً هم بایستی بشود ولی باید بر خلاف گذشته چون خودم در برنامه دیدم که يك خریدهای بی حسابی شده است که فقط هدف گرفتن کمیسیون پیشهاد شده بخیریدار بوده است جناب آقای علاء در گذشته دیزل خریدند برای کارخانه سیمان که این دیزلها دیزلهای تحت البحری در آمد پس از اینکه آنها را سوار کردند تمام کارخانه را مترازل میکرد بی اش را هم چهل متر کردند بازم قایم نکرد معلوم شد کاین فروشنده این دوتا دیزل را داشت که گفته بود یانو بود و آن کنار افتاده بود بآن متصدبان کمیسیتی وعده داده بود ، من نمیخواهم اسم از کسی ببرم این بی انصاف ها هم خریدند آوردند و گذاشتند و فروشنده و خریدار هم هنوز تعقیب نشده اند ملاحظه میفرمایند که خود این عدم تعقیب خلاف کاران هم موجب تشویق خلافکاران دیگر است وهم واقفاً موجب تأسف خدمت گزاران واقعی است

وقت آقایان تمام شد

دکتر جزایری - بنده ده دقیقه وقت میخواهم دو تا تذکر حسابی دارم عرض کنم بنده برای اتمام این مطلبی که شروع کردم خیال نمیکنم که مطالب غیر لازم و غیر مفیدی باشد (کریمی - تعیض نکنید) پنج دقیقه هم اجازه بدهید تمامش میکنم در صورت اجازه بفرمائید یک دقیقه عرض کنم

نایب رئیس - يك دقیقه بفرمائید

دکتر جزایری - در این برنامه بایستی رعایت منافع ایران بشود چنانچه از نظر خرید و چه از نظر مهندسین مشاور متأسفانه ما میدانیم که عده ای از مهندسین مشاور بعنوان سیاسی ممکن است بمالك شرق بایند بایستی حتماً از نظر فنی از مهندسین مشاور استفاده کرد و قبل از اینکه از مهندسین مشاور خارجی استفاده بشود بایستی از قدرت فنی مهندسین ایرانی استفاده بشود و در صورتی که آنها نتوانستند يك کاری بکنند بمهندسین خارجی مراجعه بشود والا من منکر و مخالف مهندسین مشاور نیستم هیچکس هم نمیتواند منکر باشد باید بیاند و اظهار نظر بکنند بعد هم سعی کنید کدر درجه اول وضع کشاورزی سد سازی همین خوزستان که مذاکره شده همین بندر عباس و سایر جاهادرست بشود ملت ایران جمعیتش تا دهسال دیگر شاید صدی پنجاه اضافه بشود غذای اینها را از کجا تأمین میکند بایستی از این دشت های لم بزرع استفاده بشود آنها روی زمین بپایند و مخصوصاً صنایع قماش و قند و سیمان ۷۰ سال دیگر تأمین کامل بشود نسبت بسد سازی و آبیاری توجیه بود متأسفانه تا بحال نسبت بسد سازی و آبیاری توجیه نشده (مهندس اردبیلی - راه آهن مخصوصاً) راه آهن جزو برنامه است بنده نظرم از این تذکرات این بود که هم مرض آقایان برسانم همه آن مطالعات و اطلاعات گذشته را عرض کردم که بنده شخصاً موافق مشروط هستم در صورتی که این شرایط و تذکرات در نظر گرفته شود محققاً برنامه خوب اجرا میشود و بنفعم ملت ایران است والا باز مشکلات گذشته تکرار خواهد شد

نایب رئیس - پیشنهاد کفایات مذاکرات رسیده با اجازه آقایان ۵ دقیقه تنفس داده میشود و بعد پیشنهاد مطرح میشود

(در ساعت ۱۱ و ۲۰ دقیقه مجلس بعنوان تنفس تعطیل و مجدداً در ساعت ۱۱ و ۳۰ دقیقه تشکیل گردید)

نایب رئیس - جناب آقای شمس قنات آبادی موافقت کردند که پیشنهادشان بعد از موافق ودر مخالف مطرح شود جناب آقای رضا افشار بفرمائید

رضا افشار - از آقایان نمایندگان محترم استدعا دارم عرضی که میکنم این

عریض را دال بر مخالفت من باین نامه بامدی در دایره برنامه با هیئت دولت نداننده مقصود و منظور همه کمک باین کشور و راهنمایی های صحیح و لازم برای سعادت ملت ایران است (صبح است) من روی سعادت ملت ایران عریضی دارم که بعرض آقایان میرسانم

هر گاه ما نمایندگان مجلس شورای ملی آن مقدار دقت و توجهی را که بدر آمد و هزینه زندگی گمانی اختصاصی خود مبذول میداریم ده بله آن را بعبارت و مصارف عمومی دولت بالاخص برنامه ۷ ساله اول دوم مبذول می داشتیم بدون تردید وضعیت اقتصادی کشور بهتر و رونق سعادت اجتماعی ما محسوس تر میگردد و چنانچه در کشور ما نیز قانون حکومت مینمود و در اشلاتانی سرفعلی نمیداشت و مقدرات بازیگران سیاسی کشور پیش از حیضه اختیار و استعداد خویش درید قدرت دولتها و اعمال نفوذ های بی جا و نا روی آنان قرار نمیگرفت من بشما اطمینان میدهم ملت نجیب و مستعد ایران با کمال سرسختی و رشادت می توانست وقت مؤثر سیاسی خود را بعالم و عالیان ثابت و مسلم بدارد

آقایان نمایندگان محترم من همه شمارا مردمان وطن پرست و نسبت بانجام وظیفه ملی و ملکیتی صادق و صالح تشخیص دادم (کریمی - متشکریم) ولی کثرت ادب و افراط در رعایت نزاکت بعدی در مارش دوانده و رسوخ پیدا کرده است که اغلب در آستانه دولتها که موجود و مخلوق پارلمان هستند معنی را فدای لفظ و سیرت را قربان و قدیه صورت کرده و میکنیم

آقایان همکاران عزیز جریان امور سیاسی و اقتصادی کشور ما چنان از محور خود منحرف شده است که فکر ما از ترسیم و تصویر آن عاجز و شاید برای تشریح آنهم نیازمند استخدام مستشار مورخی از خارجه بشویم چرا برای آنکه ابتکار از دست ما خارج و بیش از اجتهاد انقیاد از ما انتظار دارند

پس از عرض این مقدمه اجازه میخواهم علت مخالفت خود را با قانون برنامه با رعایت اختصار مر و ضو استدعا نمایم اعتراضات را از دریچه چشم و جان مشاهده و از درون سئویدای قلب تجزیه و تحلیل فرمائید همه شماها کم و بیش از غلظت تکوین و بیدایش برنامه ۷ ساله مسبوب و میدانید که هدف اساسی و عمومی از تأسیس و ایجاد آن فقط و فقط تقویت بانی تولید و احداث منابع عایدات و تکثیر میزان صادرات - و بنل همت در عمران و آبادانی کشور برای ترقی دادن سطح زندگی ملت ایران بود مطلقاً تصور نیرفت که روزی این بنگاه اقتصادی وزارت خانه های ما را بصورت دایر تابه در آورده و خود نیز مورد استثمار سیاسی و اقتصادی اجانب واقع گردد

از ممالک متعده پادشاهی انگلیس خریداری و وارد نمایند

و تأسف در اینست که سازمان برنامه هفت ساله یعنی آقای ابوالحسن ابتهاج مطابق بندب از ماده ۱۴ قرارداد ملزم است که رسیدگی بحساب سازی های شرکت جان مولم را از سازمان برنامه سلب و آنرا بختیار حسابداران خارجی کالتبه روی سیاق عدل باید انگلیسی بوده باشند تفویض و برگذار کنند

شرکت جان مولم طبق بنده از ماده یک فعلاً مبلغ ششصد و هشتاد میلیون ریال وهشت میلیون لیره انگلیسی از سازمان برنامه دریافت داشته

آقای ابوالحسن ابتهاج در قرارداد جان مولم طبق بندب از ماده ۵ و فقره ۵ از ماده ۳ انقذاد قراردادها و تهیه اسناد مناقصه را نیز برای ساختن قطعات بعهده شرکت و مهندسین جان مولم برگذار کرده و باین وسیله از جنوب تاشمال و از شرق تا غرب کشور را در حیضه اختیارش کنی قرارداد شده است که در صورت ضرورت عمل اومی - میلیون و پانصد و سه هزار و پانصد و پنجاه وهشت ریال بوده باشد آقای ابتهاج در طرف پانزده ماهه تصدی خویش مأخوذ داشته و تمهید کرده و مصرف نمود دست (صادق وشهری - این تمهید مال قبل است) استدعا میکنم بعد تشریف بیابارید و جواب بفرمائید و برای درک چگونگی مخارج استدعا دارم در صق مطالب زیر توجه فرمائید

این قسمت را هم بعرض آقایان برسانم که کمیسیون برنامه مواد برنامه را مطالعه کرده است و از قراردادهای منعقد شده موجود بکلی بی اطلاع بوده است و من روی قرار داد ها حرف میزنم در او اواخر سال گذشته آقای ابتهاج بایک مؤسسه انگلیسی بنام هانری بولی برای تنظیم دفتر چه مشخصات خرید و نصب دو کارخانه سیمان یکی در درود دیگری در منجیل قرارداد منعقد و متجاوز از یکصد ریست هزار لیره انگلیسی یعنی در حدود سه میلیون تومان برای مؤسسه مزبور حق الزحمه پرداخت نموده است شرکت انگلیسی مزبور پس از انجام تمهید دریافت یکصد ریست هزار لیره از طرف آقای ابتهاج مأموریت پیدا کرده است که برای خرید دو کارخانه مزبور نیز خودش اعلان مناقصه در لندن صادر و آنها را خریداری نماید و قریب یکماه قبل کارخانه های موصوف از شرکت انگلیسی اد کادان ابتیاع و قریباً حمل خواهند شد و نیز آقای ابتهاج برای نظارت در ساختن شش هزار کیلومتر راه مأخذ بکهار اروپا تصد میلیون تومان باشکرت جان مولم قرارداد دادی منعقد کرد و شرکت جان مولم انگلیسی مذکور طبق ماده ۱۴ قرارداد متعهد شده است بحساب مامولده میلیون لیره ماشین آلات و لوازم و مصالح ساختمانی

این ماده را اگر جناب آقای نخست وزیر لطفاً بعد از قرائت توانستند بگویند مفهوم دولوش چیست من از مخالفتم صرف نظر می کنم و در پیش آقایان از آقای ابتهاج هم معذرت میخواهم

ماده دوم - حق الزحمه و هزینه ها در قبال زحماتی که کامساکس انجام میدهد سازمان هزینه و یادشهای زیر را بریال ولیره انگلیسی باو پرداخت خواهند نمود

۱ - هیئت مهندسین (ماده ۵ بند ۱) تسلیم طرحها (ماده ۵ - بند ۲) اعزام مهندسین و بازرسان و متخصصین (ماده ۲ بند الف وج)

الف - هزینه و مخارج مسافرت مهندسین و بازرسان و متخصصین و کارشناسان از دانمارک بایران و برعکس همچنین هزینه مسافرت در دانمارک و در ایران

ب - فوق العاده روزانه معادل یک هزار ریال برای هر یک نفر و برای هر روز غیبت از دانمارک جهت انجام مأموریت های ناشیه از این قرار داد (بمنظور تأمین مخارج مهمانخانه و خوراک مهندسین و بازرسان و متخصصین و کارشناسان) در صورتی که این مسافرت در اروپا صورت پذیرد این فوق العاده معادل ۵ لیره در روز خواهد بود

ج - حقوق مهندسین و بازرسان و متخصصین و کارشناسان بانضمام مزایای اجتماعی و بیمه حوادث برای مدت غیبت آنها از دانمارک

د - اضافه صددرصد بمأخذ حقوق و مزایای اجتماعی مذکوره فوق

(دکتر عمید - اشکال این ماده کجا است کجایش غیر مفهوم است باید مخارجش را بدهند این ماده هیچ اشکالی ندارد)

توضیح اجمالی این ماده مهم و کمک بزبان ساده و روشن چنین است که کامساکس حقوق مهندسین و کارشناسان و بازرسان و متخصصین خود را جمع میزند و مخارج هزینه آنرا از دانمارک بایران و بالعکس و همچنین هزینه مسافرت در دانمارک و ایران را بحقوقات مزبور ضمیمه مینماید و نیز معادل یک هزار ریال بعنوان فوق العاده هر یک نفر در روز روزی پنج لیره برای هر یک نفر که در اروپا برای انجام مأموریت های ناشیه از این قرارداد صرف وقت مینماید بآن افزوده و سپس مزایای اجتماعی و بیمه حوادث را برای مدت غیبت افراد مذکور در دانمارک برقم مذکور علاوه کرده و مقدار جمع آنرا بظرفت و آقای ابتهاج نمیتوانند ثابت کنند که بنگاه نامبرده يك مؤسسه جدی و واجد حسن شهرت در اروپا میباشد

ماده ۱۰ - قرارداد گاه کامساکس عیناً برای استحضار آقایان نمایندگان محترم نقل میگردد

کامساکس استخراج کردم این يك قسمت از حقوقی است که کامساکس می گیرد و بجزر تأمین این قسمت از پاداش و مزد خویش مطابق فقره ۲ از بند الف موضوع مطالعه را تحت عنوان اندازه گیری و گمانه زنی و عملیات حفاری و آزمایشهای استقامتی و پایه کوپی بیش کشیده و در این قسمت نیز رقم هزینه و مخارج مسافرت - فوق العاده روزانه حقوق و مزایای اجتماعی مهندسین و متخصصین و کارشناسان و بیمه حوادث را جمع کرده و صدی صد دیگری هم بآن می افزاید و حاصل آنرا نیز بابت مزد و پاداش خود احتساب و برای تکمیل میزان بقما طبق بند ه از ماده ۱۰ از کلیه مخارج واقعی مطالعات اندازه گیریها گمانه زنیها - آزمایشهای استقامتی - پایه کوپیهای آزمایشی و غیره و هزینه های واقعی حفاری از قبیل حقوق کارمندان فنی کارگران محلی - سرکارگران - بهای لوازم و تجهیزات فنی و لوازم و مصالح مصرف شدنی - هزینه حمل و نقل و مسافرت و هزینه واقعی ارسال نمونه های حفاری - بدانمارک و غیره صدی بیست و پنج دیگر مأخوذ و ضمناً اضافه میشود چنانچه کامساکس بمنظور تسریع شروع کارها - واگذاری عملیات حفاری و آزمایشهای استقامتی و پایه کوبیهای آزمایشی و غیره را به مقاطعه کاران دست دوم مقتضی صلاح بداند در آن صورت نیز بحقوق مهندسین و نقشه کشها و متخصصین و کارشناسان بانضمام مزایای اجتماعی صدی پنجاه افزوده و آنرا بابت مزد و پاداش خود محسوب خواهد داشت

پس مجموع این ارقام میشود پاداش اداره کامساکس در صورتی که در قرار داد هیچ وجه عدم تخصصین و مشاورین و مهندسین معلوم نشده است (صادق وشهری - اینکه مربوط بلاجه نیست) (زنک رئیس) لایحه هم مبتنی بر همین قرار دادهای است (صادق وشهری - چه مربوط بلاجه است)

نایب رئیس - جناب آقای وشهری بین الاثنین صحبت نفرمائید بفرمائید آقای افشار

رضا افشار - آقایان مقصود از کلمه مزایای مندرج در قرار داد کامساکس تهیه و حتی خرید خانه برای عمال و مهندسین او بعلاوه تدارک وسایط نقلیه و هر گونه موجبات آسایش و راحتی میباشد که مؤثر در میزان بالا بردن خرج شده و سبب افزایش مزد و پاداش کامساکس گردد بعقیده بنده در عقب مانده ترین مسائل جهان انعقاد نظری این قبیل قرارداد های یک طرفه غیر ممکن بوده و مفلس ترین کشورهای جهان محال است زیر بار مواد سنگین و خرد خواهان این گونه بیمانها بروند و من معتبرم برای چه این آقای دکتر شراخت ایران با این بی رحمی سر سام انگیز با

اندوخته های کشور و ثروت مردم ایران مستبدانه ملاحظه مینماید بطوریکه نمایندگان محترم استحضار دارند چندین سال است در تهران نمایندگان مؤسسه اینکائوبینی تشکیلات هواپیمائی کشوری بین المللی که از مؤسسات تابعه ملل متحد است اقامت دارند و وظیفه اعضا مؤسسه مزبور هدایت و ارشاد اداره هوا بیامی کشوری تمام ملکتهای عضو سازمان برای تقویت امور هوا بیامی میباشد - کمک بساختن فرودگاهها و دادن نقشه های مختلف بطور مجانی و یا خیلی ارزان از تکالیف و وظائف مؤسسه مزبور است و اکنون هم مساعدتهای فنی و معنوی ارزش داری بکشور ایران بوسیله اداره هوا بیامی کشوری که یکی از دایر تابه وزارت راه است نموده اند

مذللک جای تعجب است آقای مدیر کل سازمان روی چه نظر و خصوصیتی بجای استفاده بلاعرض از نمایندگان رسم سازمان ملل متحد برخلاف انصاف و امانت قراردادی با کله هوون انگلیسی برای اصلاح فرودگاه مهر آباد و تکمیل ویا احداث پنج فرودگاه دیگر منعقد نموده و در حدود دو بیست هزار لیره بعنوان یو ج از سرمایه این مردم را بکسسه بیگانگان ریخته است این جانب نمیدانم مشارالیه روی کدام مجوز قانونی بدون جلب نظر موافقت شورای عالی و هیئت نظارت مبادرت بعقد پیمان و مبادله آن با طرف نموده است

مجلس شورای ملی نباید باین مأمور خود رای اجازه دهد که تحت ادعای کدمانی قوانین جاریه رازری یا بگذارد و بعقیده اینجانب او هر مرد باشعوری یا کدمانی بکسی اطلاع میشود که قوانین مملکت خود را محترم بشمارد و نه اینکه قبل از موجود شدن و بتصویب رسیدن اعتبار از طرف مجلس شورای ملی باعمال بیگانه عقید پیمان کرده و تهدات مالی را بعهده گیرد

یا کدمان کسی را میگویند که مستشاران مشاور اوضمن عضویت سازمان برنامه خود کنتر انچی برناه و مأمور استخدام مشاورین فنی دیگر نبوده باشند (عبدالرحمن فرامرزی آقا من راهم جزو مخالفین بنویسید) (زنک رئیس) بهر حال سطحی ترین دقت نظر در قبول بندهای برنامه هفت ساله دوم و ارقام مندرجه و عناوین و صیغ مصارف مذکور در آن بهرینتا و نایبانی مسلم میدارد که غرض و هدف مدیر کل برنامه بیش از ایجاد عمران و آبادانی در کشور تولید صادرات و تقویت نیروی تولید در مردم تقریباً در مملکت و ترجیح عمال و منافع اتباع يك دولت دوست و معتدل بعالم و منافع يك دولت دوست و معتدل بگیری است

بعقیده من این جانب جنبه سیاسی برنامه هفت ساله دوم به وجه اقتصادی آن می چربد و وظیفه ملی و سیاسی نمایندگان محترم است

که با این رویه و روش غلط مبارزه جدی و مخالفت پر داری نمایند. آقای ابتهاج در فصل اول برنامه پیشنهادی خود مبلغ هفتصد و پنجاه و شش میلیون ریال برای انجام مطالعات فنی اختصاص داده و حقاً نیز مدعی است که بدون مطالعه صرف وقت و سرمایه کاری غیر عاقلانه است و کسی از آقای مدیر کل برنامه سؤال نمیکند اگر موضوع سد کرج مطالعه نشده بود چقدر حدود سیزده میلیون تومان صرف این اقدام بی مطالعه شده است و چنانچه اقدام مذکور مبتنی بر مطالعه بوده است بچه مناسب تجدید مطالعه در آن ضرورت پیدا کرده است؟ و کسی نیز از آقای ابتهاج که خود را قهرمان اقتصاد کشور میدانند سؤال کند مبالغه گزافی بنظر شما و آقای مشرف نفیسی تحت ریاست عالی آقای دکتر علی امینی بمصرف مطالعه در امور سد سازی و بهداشت و دام پروری و امثال آن رسیده و از این مصرف فقط شش جلد کتاب قطور مربوط بمطالعات فنی از طرف کمیته مورینس نودسان برای ملت ایران بیادگار مانده است و چنانچه مطالعات مزبور صحیح بوده است چرا مطالب مطالعه شده قبلی را مجدداً در فصل اول برنامه پیشنهادی خود برای تجدید مطالعه گنجاندهاید و هر گاه خرج مزبور بیهوده بود و مطالعه مهندسین موریسون - نودسن پایه علمی را فاقد بوده است از کجا

معلوم پس از صرف هفتصد و پنجاه و شش میلیون ریال مورد تقاضای شما مجدداً تجدید مطالعه لازم نگردد؟ بمقیده این جانب صرف چهار میلیارد و چهارصد و هفتاد و شش میلیون ریال بعنوان مطالعات تعلیمات کشاورزی و آبیاری - زراعت و اصلاح نباتات - امور دام جنگلهای عمراند - ترویج کشاورزی هواشناسی و اقتصاد روستائی - پیش از نفع و بهره آتیه زبان و ضرر فاحش فعلی را متضمن است و در عنوان مذکور فریبندگی بیش از صحت گفتار و بیان حقیقت مستتر میباشد چنانچه مواد و بندهای فصل اول پیشنهاد سازمان برنامه دایر بمطالعات آبیاری و کشاورزی از روی صلاح و صرفه کشور مورد رسیدگی قرار گیرد مسلم خواهد شد که در فصل مزبور هدف علمی و عمرانی و تولیدی مطلقاً وجود ندارد و باریکاری مخصوصی - تحت عنوان آموزش کشاورزی سربازان وظیفه - تشویق علم پرورش نباتات اصلاح نژاد - دام - اقتصاد روستائی و قس و قس هلهلهها بهانه های عوام فریبانه ایست که برای اتلاف عایدات و اغفال نمایندگان معترتم قالب زده شده است.

فصل دوم برنامه نیز از قلم سرسام انگیزی را متضمن است که فقط جنبه خرج و انجام تعهدات راه سازی و امثال را در مقابل شرکت های انگلیسی تأمین و تضمین نموده است. در فصل سوم که عبارت از صنایع و معادن

بوده باشد آقای مدیر کل برنامه توجه نفرموده اند که مصرف کنونی قند در کشور متجاوز از سیصد هزار تن است که یکصد تن آن در داخله تهیه میگردد و برای تأمین دوست تن بقیه فقط یکصد و پانزده میلیون ریال اعتبار منظور شده است که مبلغ مزبور رقم فوق العاده ناچیزی است و در عوض در صفحه ۲ فصل سوم بند ۶ مبلغ دو هزار میلیون ریال برای ذوب آهن اختصاص داده است در صورتیکه هنوز مطالعات دقیق و کافی دایر بمعدن ایران بعمل نیامده است قسمت اعظم فصل چهارم مواد و بندهای آن نیز از قبیل کمک بسازمان کارگری کمک بشرکت های تعاونی - عملیات اجتماعی - احداث سردخانه در تهران و خانه های ارزان قیمت عموماً به هدفیان شبیه تراس است تا یک نقشه عملی و وطن پرستانه که استقلال اقتصادی - فزونی صادرات و تقویت بنیان عمومی تولید و تجدید را محتوی و مشمول و متضمن بوده باشد.

سازمان برنامه طبق ماده پنجم لایحه برنامه عمرانی دوم اجازه دارد در تقسیم بندی سنواتی اعتبارات چنانچه ضروری بدانند تا حدود صدی بیست تغییراتی بدهد. معنی این جمله کوچک این است که برنامه میتواند از صدی بیست تمام بندها بمنظور تأمین تعهدات بیجا و ناروای خود بکاهد.

این بود قسمت مختصری از عرایض بنده که بعرض آقایان نمایندگان محترم رساندم

اگر چنانچه مایک بنگاه برنامه ای متکی بقوانین کشور داشتیم و لا اقل اجازه میداد که قراردادها و تعهدات مالی بتصویب شورای برنامه در مجلس شورای ملی برسد یک نظارتی برای مجلس در مصارف قائل شده بودند مادامیکه این نظارت برای مجلس از نقطه نظر تمهیدات و از نقطه نظر عقیدیمانه نأ ن شده است من بشما قول میدهم که در دوره ۱۹ که انشاء الله آقایان تشریف خواهند آورد همین اعتراضاتی را که امروز به برنامه هفت ساله دور اول میشود به برنامه هفت ساله دوره دوم خواهند فرمود این بود عرایض بنده.

عبدالرحمن فرامرزی - آنوقت

تأثیرش چیست؟

۴- تعیین موقع و دستور

جلسه بعد - ختم جلسه

نایب رئیس - با اجازه آقایان جلسه

را تعطیل میکنیم جلسه آینده روز پنجشنبه است و از آقایان استدعا میکنم سر ساعت ۹ تشریف فرما بشوید دستور هم بقیه همین لایحه خواهد بود.

(مجلس ربع ساعت بعد از ظهر

ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی -

نورالدین امامی